

IRODALOM

Dr. Fekete László: A házinyúltenyésztés egészségtana. Dicséretes feladatot vállalt magára a *Győrvárosi és -megyei házinyúl-, baromfi- és galambtenyésztő egyesület*, amikor állatorvosát a fenti cím alatt megjelent, igen takaros kiállítású, 100 oldalra terjedő szakmunkának a megírására felkérte és annak kiadását lehetővé tette.

Mert jól mondja az Előszó során az egyesület elnöke, *Nitsmann Jenő* m. kir. gazd. tanár, hogy „a kis állatok tenyésztésének ügyét a közönség nem méltányolja eléggé és a házinyúltenyésztést is csak újabban kezdik felismerni hazánkban“.

Pedig, ha elgondoljuk, hogy nemcsak a népélelmezés szempontjából jelent sok helyen könnyebbséget, hanem, hogy nem csekély jövedelmet szolgáltat a prémtenyésztés révén is, szinte érthetetlennek kell tartanunk, miért marad kiaknázatlanul ez a gazdasági lehetőség.

Ha valahol nem járt a próbálkozás kellő sikerrel, úgy az valószínűleg a tenyésztés szakszerűtlenségének rovására irandó és éppen ezért fontos és hasznos egy vezérfonal, amely könnyen beszerezhető és minden részletkérdésre alapos, bőséges és helytálló felvilágosítással tud szolgálni.

Dr. Fekete kis munkáját a legsikerültebbek egyikének kell mondanunk a hasonló, szélesebb rétegek számára és némi propagandá jelleggel megírt szakkönyvek között.

Minden során meglátszik a témában való szeretetteljes elmélyedés és az a praxis, amelynek a házinyulakkal való foglalkozás következtében birtokában van.

A kis munka maga öt részre oszlik.

Az első fejezetben a „házinyúltenyésztés egészségtana“ cím alatt elmondja mindazt, amit az ól tisztántartására, a takarmányozás helyes megválasztására és adagolására, a tenyésztés és nevelés minden fázisára vonatkozólag a tenyésztőnek tudni kell.

A második részben a házinyúl származásának és hasznosításának rövid ismertetése után a leggyakrabban tenyésztett fajtákkal foglalkozik részletesen és szép fényképanyag kíséretében,

külön tárgyalván a húsnyulakat, prémnyulakat és gyapjunyulakat.

A harmadik fejezet a házinyúl vizsgálatáról és ápolásáról ad tömör, jó összefoglalást, míg a negyedik rész a tenyésztés szempontjából legfontosabb kérdéssel a *házinnyulak betegségével és azok gyógyításával* foglalkozik, olyan alaposan és szakszerűséggel, amilyennel valóban csak orvos írhatott erről a témáról.

Külön csoportosítva tárgyalja a járványos betegségeket, azután az emésztőszervek, a légzőszervek, húgy- és ivarszervek, valamint az érzékszervek betegségeit, a gyakrabban előforduló bőrbajokat, az idegrendszer, azután az anyagforgalom betegségeit s nem feledkezik meg a mérgezésekről és a sebészeti kezeléstről sem, sőt a házinyúltenyésztő gyógyszer-tárára vonatkozólag is hasznos összeállítást közöl az ötödik részben.

Kezdő tenyésztők számára nélkülözhetetlennek tartjuk a pompás kis könyv beszerzését, amely a „*Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Rt.*” kiadásában jelent meg és 2.80 pengőért bármely könyvkereskedés útján megrendelhető, de tapasztalt tenyésztők is sok érdekes és megszívlelendő útbaigazítást fognak benne találni.

Vietinghoff—Riesch: A természetvédelem mint nemzetpolitikai kultúrfeladat. (Naturschutz, eine nationalpolitische Kultur-aufgabe.) Verlag von I. Neumann, Neudamm. Ára 5 RM.

A korábbi években lábrakapott közömbösség ellen veszi fel a harcot, mely a közeli múltban a német birodalomban dicsőséges győzelmet is aratott és a természetvédelem terén a törvény megalkotása és életbelépése által szinte hihetetlen sikereket ért el.

Az otthon, a szülőföld védelme és szeretete, a hazai, természeti kincsek megbecsülése és megóvása lebeg a szerző szeme előtt s a természeti tájnak nagy mértékben történő elcsúfítása ellen küzd.

A falu, a vidék, az erdő eredeti állapotának lehető visszaállítására törekszik és az évszázados hagyományokhoz való ragaszkodás vágyát igyekszik újból felébreszteni az olvasókban.

Szerző könyvét elsősorban az erdészeknek szánta, részletesen felsorolja azokat a feladatokat, amelyeket ezen a téren a erdőgazdáknak teljesíteniük kell és ismerteti azokat a módokat, amelyekkel a természetvédelmi törekvés az erdőben megvalósítható.

F. M.

Klose—Vollbach: Az 1935. évi június 26-i birodalmi törvény a természetvédelemről. (Das Reichsnaturschutzgesetz vom 26. Juni 1935.) I. Teil. Verlag von I. Neumann, Neudamm. Ára 2.50 RM.

Ez a kis könyv ismerteti a német természetvédelmi törvényt és a birodalmi erdészeti hivatal által elfogadott magyarázatot, mint olyan rendelkezéseket, amelyeket a jövőben a természetvédelmi szerveknek be kell tartaniok.

A könyvecske a mű első része, amely magában foglalja magát a törvényt a végrehajtási rendeletet és mellékleteit.

Az egyes szakaszokhoz fűzött magyarázatok megvilágítják a törvény célját és szellemét s rámutatnak azokra a feladatokra, amelyek a természet barátaira, minden érdeklődőre és a szakemberekre várnak.

F. M.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

„ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT.“ (Band III., Heft 10. Juli. 1936.)

Az 567—650. oldalszámozású július havi füzet első közleményét *J. Windirsch* mérnök doktor írta „*Faanyagszállítás nagyterjedelmű teherkocsikon a Németbirodalomban*“ címmel. Szerző közli, hogy a traktor által vontatott két nagyterjedelmű teherkocsin 80 ürm³ fát lehet szállítani egyszerre. A közleményt négy kép egészíti ki. *Pinsker* osztrák mérnöknek „*Drótkötél berendezések a magashegységi faanyagkihozásnál*“ című tanulmánya, majd pedig *Th. Kern* műépítésznek a „*Kojoepoetik olaj* és annak előállítási módja*“ című közleménye következik ezután.

A „*Nemzetközi Erdőgazdasági Tudósítás*“ rovatában *Tränkner H.* „*Az akácfakérdés jelenlegi állása Magyarországon*“ című tanulmányát olvassuk.

E rovatból megemlítjük még *dr. Francke*-nak „*Argentina erdeiről és fafajairól*“ szóló, 14 képpel és *dr. A. Hofmann*-nak „*Az Olasz-Szomáli fafajairól és fásnövényzetéről*“ szóló, 4 képpel illusztrált érdekes leírásait.

Végül a „*Nemzetközi Fagazdasági Tudósítás*“ és a „*Nemzetközi Irodalmi Szemle*“ rovatok időszerű közleményekkel fejezik be a július havi füzetet.

Dr. Tomasovszky Imre.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD ZEITUNG. VIII—IX. szám.

Hausrath: Az erdő és településének története Németországban. (Zur Wald- und Siedlungsgeschichte Deutschlands.) 261—271. old.

A történelem előtti idők erdősültségi viszonyai iránt egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a tudományos körökben, nemcsak azért, mert ezekből messzemenő következtetések vonhatók le az egyes fajok fejlődésére és elterjedésüknek mértékére vonatkozólag, hanem mert közvetve az esetleges klíma-változásokról is felvilágosítást adnak.

* Aethericus olaj, melyet világszerte gyógyszerül alkalmaznak.

Ezeknek a tanulmányoknak alapját az ú. n. *pollenanalízisek* szolgáltatják: a fáknak lópokba behullott és ott évezredek óta sértetlenül konzerválódott himpora alapján végzett vizsgálatok.

Miután ezekről a kutatásokról, azok methodikájáról és eredményeiről más közleményekkel kapcsolatban ugyanebben a rovatban már több ízben beszámoltunk, csak röviden összefoglalni kívánjuk *Hausrath* fejtegetéseit, aki maga is főleg más ismert kutatóknak, elsősorban *Rudolph*-nak, *Firbas*-nak és *Gradman*-nak eddig elért eredményeit állítja szembe egymással kritikai megvilágításban.

Németországra vonatkozólag elfogadottnak tekinthető, hogy az erdős vegetáció kezdeti formáját jelentő füzesek után a tulajdonképpeni erdő első alakja a nyírerdeifenyő formáció volt, amelyet — talán melegebb klímával kapcsolatosan — az ú. n. mogyoró-fázis követett és csak ennek fokozatos visszaszorításával lép előtérbe az elegyes lomberdő, amelyben a tölgy játsza az uralkodó szerepet. A következő periódus a bükké, amely megtartotta uralmát egészen az emberi beavatkozás kezdetéig, amikortól fogva sokhelyütt már nem is annyira természeti erők behatására, mint inkább mesterséges úton a jelenlegi általános erdőkép alakult ki, amely Németországban a túlelevelű fajok, elsősorban az erdeifenyő és mellette a lucfenyő uralmát jelzi.

Zentgraf: A lucfenyő lösz-bazalt talajokon. (Die Fichte auf Löss-Basalt.) 271—276. old.

A tanulmány a hesseni *Vogelsberg* lucfenyő állományainak minőségével, fejlődésével és pénzügyi eredményeivel foglalkozik abból a szempontból, hogy indokolt-e további fenntartásuk s milyen mértékben, miután a lucfenyő ezen a helyen nem volt autochton és mesterséges betelepítés után került oda a mult század folyamán, régebbi elegyes lomberdők helyére, pusztán pénzügyi megfontolások alapján.

A kérdést annak a három körülménynek a megfontolása alapján teszi vizsgálat tárgyává, amely valamely fajjal korlátlan telepítésénél döntő súllyal esik latba.

Az illető fajnak ugyanis: 1. a technikai vágásra érettség idejéig hiánytalan fejlődéssel egészségesnek kell maradni,

2. helyes erdőműveléstani kezelés mellett természetesen fel kell újulnia és

3. kielégítő fatermést kell adnia, még pedig a piac által megkívánt választékokban.

A *Vogelsberg* lucfenyveseit 70 éves korukban a vörös reve-sedés támadja meg, amin tulajdonképpen nem is csodálkozhatunk, ha ismerjük *Flury* vizsgálatainak eredményeit, amelyek

szerint a vörös revesedés a lúcfenyőnél 400–600 m tengerszint feletti magasságban a törzsek 18–35 százalékát, 1000–1200 m magasságban 11–15 százalékát és 1400 m-en felül már csak 4 százalékát pusztítja el. Ezt a jelenséget *Rubner* az alacsonyabb fekvések jóval hosszabb vegetációs periódusával magyarázza, amely laza, kevésbé ellenállóképes faszövetet hoz létre.

Miután az állományok időelőtti elpusztulása az erdőgazdaságra nézve érzékeny károkat jelent, az egyetlen helyes út, amelyet követni kell az, — és ezt hasonló körülményekre vonatkozólag is ugyancsak érvényesnek kell tekintenünk, — hogy a nem őshonos lúcfenyő a pillanatnyilag magasabb fatömeg és jó értékesítési viszonyok dacára lényegesen visszaszoríttassék. Fenntartása azonban továbbra is indokolt, de csak kisebb mértékben, az előbbi elegyes lomberdők keretein belül, egyes csoportok formájában.

van Nes: Csevegés. (Plauderei.) 276–279. old.

A német erdőgazdaság jelenlegi vezetője, *dr. von Keudell* által kiadott gazdasági előírásokkal foglalkozik, amelyeket azért üdvözöl különös örömmel, mert a modern, tartamosságra, maximális tömeg- és értékbeli teljesítő-képességre törekvő eszméknek a jegyében fogantattak, amelyek a régebbi állomány-gazdálkodás helyett az egyes törzsek ápolását (*Stammwirtschaft*) tették az erdészeti tevékenység tengelyévé.

Faber: Vízgazdálkodás Baden rajnamenti ártéri erdeiben. II. (Wasserwirtschaft in den Auewaldungen der badischen Rheinniedernung II.) 289–300. oldal.

A nagyon érdekes és sok szép képpel illusztrált közlemény annak a munkának az 1935–36. év telén bevégzett fejezetét tárgyalja, amelynek lényegét és célkitűzéseit lapunk harmadik füzetében ismertettük szerzőnek hasonló című első tanulmánya alapján.

Miután a részletekre nem terjeszkedhetünk ki, itt csak azokra a nagyon tanulságos műszaki momentumokra hívjuk fel olvasóink figyelmét, amelyek az ármentesítés kivitelezésénél, a csatornák és árkok méreteivel, szelvény-formájával és a part biztosításával kapcsolatban a speciális telekesítési céloknak megfelelően a legjobb eredményeket szolgáltatták.

Az összes érdekelt hatóságok szoros együttműködésével végrehajtott munka a keresetnélküliek nagy számának adott téli időben megélhetést nyújtó foglalkozást, tehát már ebből a szempontból sem lekiacsinylendő jelentőségű. De ennél is sokkal nagyobb fontossággal bír a telekesítés révén részben teljesen újonnan nyert, részben lényegesen megjavított termőföld, amelynek minden egyes négyzetmétere a sűrűn lakott országban felbecsülhetetlen értéket képvisel.

Schühle: Az üzem technikai megszervezése és az ártéri erdőgazdálkodás a vágásos szálerdő alapján. (Die „Technische Organisation des Betriebs“ und Auewaldwirtschaft auf der Grundlage des schlagweisen Hochwaldes.) 300—305. old.

Az erdőgazdaság általános nagy feladata *Wagner* szerint: „az adott termőhelyről, annak jelenlegi és jövőbeli állományai-ból a birtokosnak és a köznek mindenféle fafajban és választékban előálló szükségletét a legkisebb költséggel, tartamosan és legjobban fedezni, amikor is a termőhely a távolabbi, az állomány a közeli célt határozza meg.“

Ez a feladat a gazdaság és az üzem megszervezése által valósítható meg, aminek kerestülvitele a gyakorlati erdőrendezés lényege és tartalma.

A jelen állapot felvétele, mint a munka első része szolgáltatja a megfelelő alapot a második részhez a gazdasági tervek felállításához.

Ártéri erdők esetében a jelen állapot felvétele különös gondot igényel, még pedig az egyes talajtípusok elkülönítése által, tekintettel arra, hogy az ilyen erdőkben a legtermékenyebb talajoktól kezdve a legsílánnyabbakig minden változatot megtalálhatunk.

A talajtípusok helyes osztályozásán épül föl az állománytípusok meghatározása, amely a gazdálkodás helyes menetéhez az egyedüli biztos útmutatást szolgáltatja.

Szerző teljesen *Wagner* tanításainak szellemében vonja le következtetéseit az ártéri erdőkben követendő gazdasági rend szabályokra vonatkozólag is, amikor az azóta egyre jobban uralomra jutó „térbeli rend“ (Räumliche Ordnung) bevezetése mellett tör lándzsát.

A *Wagner*-féle keskeny pásztaszerű vágásterületek az erdőben nemcsak üzemtechnikai szempontból jelentenek nagy könnyítést az áttekinthetőség biztosítása által, hanem erdőműveléstani szempontból, valamint az állományok és a felújulás védelme tekintetében is fokozott biztonságot nyújtanak és végül a kihasználásánál is megfelelően előnyösnek mutatkoznak.

Ezek az előnyök fokozott súllyal esnek latba az ártéri gazdálkodás sok kényes részletkérdésénél és ezért szerző minden tekintetben indokoltnak tartja, hogy *Wagner* elvei ott is a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek.

Speer: Az 1936 április 1-i birodalmi faméret-rendelet. (Die Reichshoma vom 1. April 1936.) 305—309. old.

Ami a zavartalan békeévekben csak sikertelen kísérletezés maradt, azt a Harmadik Birodalom egyetlen rendelete megvaló-

sította: a piacra kerülő faválasztékok méretbeli egységesítését a *Holzmassenweisung* (Homa) életbeléptetésével. Ezáltal az észak-német és a dél-német (Heilbronn) szokványok közös nevezőre hoztattak s hogy ez az intézkedés a fapiac racionalizálása szempontjából milyen előnyös és áldásos, az könnyen elképzelhető.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. I—VIII. szám.

Kondratiew: A próbatörzsek kiválasztásának módszere az állományok faanyagának fizikai-mechanikai tulajdonságának megítéléséhez. (Zur Frage über die Methodik der Auswahl der Modellstämme und der Proben aus ihnen zur Bewertung der physikalisch-mechanischen Eigenschaften des Holzes von Beständen.) 1—15. old.

Hogy valamely állomány faanyagának fizikai-mechanikai tulajdonságait illetően használható középértékeket kapjunk, annyi próbatörzset kell dönteni és azokból annyi próbatestet kivágni, amennyi a vizsgálatokra vonatkozólag bizonyos megbízhatóságot nyújt.

A műszaki tulajdonságok teljes jellemzéséhez nem elegendő csupán a középértékek megadása, hanem az ettől való eltéréseket és azok gyakoriságát is ismernünk kell.

Meg kell állapítani azt is, hogy bizonyos törvényszerűségek a technikai tulajdonságok értékeinek eloszlásában a törzs egyes részeinél, vagy az állományban milyen mértékben állanak fenn s hogy nincse-e köztük és az ismert erdőbecslési alapelemek (mellmagassági átmérő, körlapterület, törzsmagasság stb.) bizonyos összefüggés.

Fenti szempontok figyelembevételével a vizsgálatokat végrehajtva, szerző az alábbi következtetésekhez jut:

1. a próbaterületeket olyan állományokban kell kiválasztani, amelyek híven jellemzik a megvizsgálandó termőhelyi viszonyokat, ezeket is teljes részletességgel kell felvenni,
2. a próbaterületen minden törzs megátalozandó és besorolásuk 2 cm-es vastagsági osztályok szerint történjék,
3. a döntendő próbatörzsek számát annak a tulajdonságnak a variációs koefficiense határozza meg, amelynek a változékonysága a legnagyobb,
4. a mufa műszaki tulajdonságainak megítéléséhez a törzsből legalább két helyről kell próbadarabot venni (pl. a mellmagassági átmérő helyéről és a rönk-hossz feléből),
5. a vizsgálat kétféleképpen végezhető: vagy az összes tulajdonságokra vonatkozólag (annyi törzsből és próbatesten, amennyit a megbízhatóság megkíván), vagy pedig csak a legjellemzőbb tulajdonságra vonatkozólag, amely rendszerint köny-

nyen meghatározható és legtöbbször szoros összefüggésben van a főbbi tulajdonsággal. Ezeket az utóbbi esetben egyenletek útján állapítjuk meg az alapul vett tulajdonság értékéből.

6. az egész vizsgálati anyag minden esetben a matematikai statisztika módszerei szerint dolgozandó fel, mert megbízható adatok csak ezen az alapon várhatók.

Seitner: Lachnus cembrae. 33—49. old.

Az Ausztria havasifenyő-állományaiban ismételten fellépett tetűfajtának részletes morfológiáját és élettanát adja néhány érdekes mikrofotographiával és a dr. *Schimitschek* által készített kiválóan szép rajzokkal.

Hönlinger: Gyakorlati vágásforduló-meghatározás. (Praktische Umtriebstimmung.) 50—57. old.

A talaj-járadékra alapított vágásforduló meghatározásának németországi szomorú következményeit (a talaj termőerejének és a hozadéknak csökkenése!) röviden ismertetve, mint mindenképpen megfelelőbb és a tartamosságot is biztosító eljárást a *pénzügyi vágásfordulót* ajánlja, „amelynél az állományok rentabilitása sohasem csökkenhet egy megszabott mérték alá“.

A kiszámításhoz a mutatószázalék használatát ajánlja.

Schimitschek: Erdőkárosítók fellépése Ausztriában 1934. és 1935-ben. (Forstschädlingsauftreten in Österreich 1934 und 1935.) 65—76. és 160—120. old.

A nagyon részletes és alapos tanulmánnyal bővebben nem foglalkozhatunk, meg kell azonban említenünk azt az érdekes vizsgálatot, amelyet a régi fafaragványokat károsító *Ptilinus pectinicornis*-nak az egyik osztrák kolostor orgonájában való fellépése alkalmával végzett a szorgalmas kutató a hasonló rovarfajták számára kedvező életfeltételt jelentő egyenletes mikroklíma (itt: egy fából készült tárgy belsejében) megállapítása céljából.

Hönlinger: A pénzügyi vágásforduló elmélete. (Die Theorie des finanziellen Umtriebes.) 76—91. old.

Szerző a fentebb említett tanulmányra való hivatkozással az általa ajánlott módszer részletes kidolgozását és alkalmazásának mikéntjét ismerteti.

Riebel: Az erdőértékszámítás a gyakorlatban. (Zur Praxis der Waldwertrechnung.) 97—106. old.

Az ausztriai szaklapokban, a fentebbiek tanúsága szerint is igen gyakran visszatérő problémához szolgáltat érdekes adatokat az alábbi fejezetekben:

1. Az állományérték megállapítása.
2. A normál készlet meghatározása.

3. Az üzemosztály talajértékének kiszámítása.

4. A normális üzemosztály vágásfordulójának a meghatározása.

Bazala: Javaslatok és elgondolások az erdészeti gazdaságtanhoz és politikához. (Anregungen und Betrachtungen zur forstlichen Ökonomik und Forstpolitik.) 129—149. old.

A minden ország erdőgazdasága számára nélkülözhetetlen céltudatos gazdasági rendszer és -politika kiépítésének fontosságát hangsúlyozza, sorba véve az e tárgyat érintő német szakírók munkáit, különösen *Neubauer*, *Pohl*, és *Böhm-Bawerk* idevágó tanulmányait, amelyek általános nemzetgazdasági szempontból nagy figyelmet érdemelnek, bővebb taglalásukra azonban itt nem térhetünk ki.

Stellwag — Carion: Dugványok alkalmassági vizsgálata. (Eignungsprüfung bei Steckhölzern.) 164—181. old.

A kiinduló pontot szerző vizsgálataiban *Schreiber* „gyökérhányadosa“ (*Wurzelquotient*) szolgáltatta, amely, mint a gyökerek együttes hosszának a gyökérvégek számához való viszonya a növény életképességére vonatkozólag eléggé megbízható következtetésekhez vezet.

Miután dugványoknál a gyökerek fejlődése úgy azok száma, mint pedig mennyisége, minősége és erőteljessége tekintetében még inkább sorsdöntő fontosságú, érthető, hogy szerző nem elégedett meg a *Schreiber*-féle egyszerű formulával, hanem „gyökér-tükörkép“ (*Wurzelspiegel*) címen az egész gyökérrendszerről részletes és jellemző képet adó táblázatot állított össze, amelynek gyakorlati alkalmazásával számszerű adatokat nyerhetünk a begyökereződés várható eredményeiről.

Eljárását grafikonon is kidolgozta és az általa bemutatott rajzok valóban nagyon tanulságosak és híven tükrözik vissza a laboratóriumban végrehajtott gyökereztetési kísérletek eredményét.

Hogy ez a munka nem pusztán tudományos játék, hanem a gyakorlat számára is hasznos eredményeket hozhat, azt két fénykép kíséretében egy érdekes gyakorlati példával igazolja, amelynél egy vízmosás megkötéséhez az általa kidolgozott eljárás szerint választották ki a számbajöhető fűzfajták közül a legbiztosabbat és valóban a legszebb sikerrel.

ÖSTERREICHISCHE VIERTELJAHRESSCHRIFT FÜR FORSTWESEN.
II—III. sz.

Bauer: A March-mező futóhomok területein végzett jóléti erdősítések. (Die Wohlfahrtsaufforstungen im Flugsandgebite des March-feldes.) 103—120. és 175—199. old.

A tanulmány tárgyánál fogva a hazai szakkörök szempontjából is felette figyelemreméltó.

Ha nem is olyan nagy az a terület a March mezőn, amelyen a múlt század 80-as éveitől kezdődőleg a munka folyt, mégis, mint tipikus homoki erdősítés sok érdekes részletet tartalmaz, amelyek egyik-másik vonatkozásukban számunkra is tanulságosak lehetnek.

Bauer közleménye úgy alapjaiban, mint pedig felépítésében jóval meghaladja a hasonló tárgyú leíró munkákat, mert gondos történeti és részletes természettudományi ismertetést is ad a March-mezőről, amelynek alapján az ottani kultúrális fejlődés századokra visszamenően tisztán áll előttünk és magyarázatot szolgáltat arra vonatkozólag is, miért nevezi oly találóan „jóléti” erdősítésnek a végzett fásítást.

Az eléggé részletes geológiai vázlat után a futóhomok fogalmát is külön tisztázza és utána pontos adatokat szolgáltat a March-mező klimatikus és vízviszonyairól, valamint flórájáról.

A történelmi visszapillantás olyan színes és érdekes, hogy nem csekély mértékben vívja ki szimpátiánkat a tárgy iránt, amelyet az illusztris szerző igazán nemesveretű lokálpatriotizmussal tud még a távolabb állók elé is hozni.

Külön fejezetet szentel a vadgazdasági viszonyoknak és az erdőtelepítés szinte leküzdhetetlen akadályának, az *üreginyúl veszedelmének*.

S ha ma, Istennek hála, Magyarországon nem kell ezzel a problémával küzdenünk, mégsem árt ismernünk a hasonló körülmények között szerzett tapasztalatokat, mert az üreginyúl-invázió máról-holnapra itt is felléphet. Hiszen élénken emlékszünk még rá, hogy az 1910-es években a dunántúli homoki erdősítés milyen nehézségekbe ütközött éppen az üreginyúl túlságos elszaporodása miatt.

Hogy az erősítés ezen a kulturált vidéken sem ment mindig a legsímábban, azt is megértjük, ha figyelemmel olvassuk a szociális, politikai és adminisztrációs viszonyokról szóló fejtegetéseket.

Ezekhez járul a háború alatt a kellő védelem ellanygulása és a háború utáni idők bizonytalansága, amelynek következtében a nagy áldozatokkal megtelepített állománynak jó része újból elpusztult.

A legutóbbi erdősítési munkálatok csak 1924-ben indultak meg, még pedig nagy gonddal és körültekintéssel, az *ültetések legnagyobb részének bekerítésével*, mert végeredményben mégis csak ez a módszer bizonyult egyedül hatásosnak az üreginyúl ellen.

Az alkalmazott fafajok közül a *feketefenyő* áll első helyen, amely kiváló növekvést mutat és a terület legnagyobb részét

foglalja el. Az erdeifenyő csak humuszban gazdagabb helyeken megy jól, az akác iránt pedig némi tartózkodás nyilvánul meg, azért, mert a vele elválaszthatatlanul járó pajzstetű nem esékély veszedelmet jelent az ottani, sűrűn telepített gyümölcsösök számára.

Schimitschek: Az őserdő, mint életközösség. (Lebensgemeinschaft „Urwald“.) 156—166. old.

Az alsó-ausztriai erdészeti egyesület ez évi vándorgyűlése alkalmából a gróf Hoyos-Sprinzenstein-féle uradalomnak Kernhof nevű erdőgondnokságban lévő hegységi őserdő-maradványt is meglátogatta; ezzel kapcsolatban adott szerző fenti cím alatt tájékoztatót az őserdő életéről.

Tanulmányában főleg az őserdő állatvilágával foglalkozik és azokkal a körülményekkel, amelyek az emberi beavatkozás által nem érintett állományokban a törzsek elhalását idézik elő.

Az őserdő az esetek legnagyobb részében elegyes, vegyeskorú állományok változatos képét mutatja, de néha elegyetlen, egykorú részleteket is találunk, amelyek rendesen valamilyen nagyobb elemi csapás, tűzvész, rovarkárok stb. után keletkeznek.

A rovarkárok tudniillik az őserdőben sem ismeretlenek, a legtöbb esetben azonban csak *másodlagos károsítók* lépnek fel (a vénség, időjárás stb. által megtámadott törzseken), ahol pedig primér rovarinvázió pusztít, okaiban és hatásában egészen más jelentőségű, mint a mai kultúrerdőekben. Utóbbiaknál tudniillik rendesen a természetellenes erdőgazdálkodás következményeiként jelentkeznek (nagy területeken egykorú, elegyetlen állományok telepítése, sokszor a termőhely figyelembevétele nélkül!); az őserdőben azonban az elsődleges károsítás mindig csak a *fiziológiai egyensúly* helyreállítását célozza: amikor t. i. az idős állományok szerepüket már betöltötték és a fiatalosok létfenntartása fokozottabb szabadságot követel.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 31—38. sz.

F. Hasslacher: Az osztrák fagazdaság jelenlegi helyzete. (Die gegenwärtige Lage der österreichischen Holzwirtschaft.) 143—144. és 147—188. old.

Az ausztriai Reichsforstverein ez évi klagenfurti gyűlésének kétségtelenül legnagyobb sikerű előadása volt szerző fenti tanulmánya, amely széles látókörével, alapos statisztikai anyagával és biztos vonalú célkitűzésével minden tekintetben tökéletes képet adott.

A felépítésben is kiváló munka 3 szempont szerint tagolja feladatát.

1. *Az alapvető feltételek* folyamán rávilágít arra, hogy Ausztria az ő 42 százalékos erdősültségével és 6.5 millió m³ műfa-termelésével csak kedvező kiviteli viszonyok között tud eredményes erdőgazdaságot folytatni.

2. *A jelenlegi értékesítési és felhasználási körülmények* során részletesen ismerteti elsősorban a kiviteli lehetőségeket, amelyek az utóbbi évek folyamán igen szomorúan alakultak ki Ausztriára nézve.

A legnagyobb veszteséget elsősorban a német birodalommal beállott feszültség okozta, aminek folyományaképpen a körülbelül 120.000 vagónos export már 1932-ben 4000 vagónra esett vissza. A két állam közötti újabb megegyezés éppen ezért úgy szólván a legfőbb életfeltételt jelenti szomszédunk számára.

Erősen visszaesett Ausztria exportja Svájc felé is — és ezt különösen nehezményezi a szerző, — mert a behozatali mennyiség kontingentálásán, a deviza-korlátozásokon felül mindenféle, a szabad kereskedelem elvéhez egyáltalában nem illő fogásokkal igyekszik Svájc az osztrák behozatalt megnehezíteni.*

Magyar- és Olaszország felé lényegesen kedvezőbb a helyzet, utóbbinál azonban állandóan számolni kell az erős jugoszláv konkurenciával, amely azért is veszélyes, mert Jugoszláviában a termelési költség alig 30 százaléka az ausztraiainak.

3. Javulás tehát csak időszerű gazdasági rendszabályok: *a belföldi termelési költségek csökkentése és fokozott fafogyasztás révén várható.* Utóbbira vonatkozólag utal szerző Németország példájára, ahol egy kétéves program keretén belül 250 millió márka irányoztatott elő a faanyag különleges feldolgozását biztosító ipartelepek fejlesztésére, így elsősorban cellulóze, pamut előállítására, facukor és szesz, valamint motorthajtó üzemanyagok gyártására.

Nem kevésbé fontosnak tartja azonban a közvetlen fafogyasztás emelését, részben a fából való lakó- és gazdasági épületeknek, részben pedig a fával való tüzelésnek hathatós propagálása által.

Ide tartozik a fagázmeghajtású motorok nagyobb mértékben való használata is, amelyekkel kapcsolatban rámutat Olaszországra, ahol nemesak lokomobilokat tartanak üzemben fagázzal, hanem traktorok, autobuszok, sőt személyautók hajtására is

* A legszebb példája ennek az úgynevezett *Qualitäts-Kontrollor* intézménye. Minden, a svájci határállomáson belépő osztrák vagón fa érkezését az illetékes svájci ellenőrnek kell bejelenteni, aki a vevő költségére kiszáll és amennyiben az árut minőségileg meg nem felelőnek tartja, még akkor is megtilthatja annak behozatalát, ha a vevő hajlandó lenne azt átvenni!

ezt az összehasonlíthatatlanul ilesőbb és háborús konfliktus esetén az ország ellátásának függetlenségét biztosító üzemanyagot használják, a legmesszebbmenő állami támogatás mellett.

Minthogy pedig végeredményben az országnak nem lehet célja munkásainak életnívóját lejjebb szállítani, a termelési költségek csökkentése részben a *fapiac racionális megszervezése*, de még inkább egy, a mai időknek megfelelő és az adott viszonyokat figyelembe vevő *helyes adópolitika* életbeléptetése útján lenne megvalósítandó.

Eilers: A szabadkézből való lövés távesöves puskával. (Das freihändige Schiessen mit der Fernrohrbüchse.) 148—149. old.

Miután a távesöves puska a mindennapi vadászpraxisban egyre jobban tért hódít, mindinkább kevesbedik azoknak a vadászoknak a száma, akik a futó vadat is megfelelő biztonsággal tudják löni. Legtöbben meg sem próbálják, hogy távesövön keresztül célozva adjanak mozgó vadra lövést. Pedig, amint szerző bizonyítja, ez sem boszorkányság és némi gyakorlat mellett könnyen elsajátítható.

Nézete szerint legjobb kiskaliberű golyósfegyverrel és mozgó céltáblára való lövéssel megfelelő gyakorlatot szerezni és csak a kellő biztonság elérése után áttérni a több költséget jelentő, nagyobb öbű golyósfegyverre.

A praxis számára a 4—5-szörös nagyítású távesöveket tartja legalkalmasabbaknak, amelyekkel némi fegyelmezetség mellett sikerrel lehet futó vadra löni.

Hillgarter: Kritikai hozzászólás a korszerű lófogató légtömlős kocsizhoz és az erdőgazdaságban való alkalmazási lehetőségéhez. (Kritische Betrachtungen über den neuzeitlichen luftbereiften Pferdezugwagen und dessen Verwendungsmöglichkeiten im Forstbetriebe.) 151—152. és 155—156. old.

Már a multkor rámutattunk ennek a rovatnak a keretein belül egyik ismertett tanulmány kapcsán azokra az előnyökre, amelyek a légtömlős teherkocsik üzembeállításával az erdőgazdaságnak — és az igénybevett utaknak — egyaránt hasznára válnak, annyira, hogy Ausztriában és Németországban már a könnyű vadász-kocsikat is ilyen kerekkel látják el.

Hillgarter nagy alaposággal taglalja mindazokat a körülményeket, amelyeket egy teherszállító kocsiz teljesítőképességénél elbírálás alá kell vennünk és megállapítja, hogy a légtömlős kocsiz messze felette állanak a közönséges kocsiznak, mert:

1. minimális igaerő igénybevételével a lehető legnagyobb teher vontatására alkalmasak;

2. viszonylag csekély önsúly mellett a legmagasabb teljesítő-képességet nyújtják, az igaerő pedig fokozottabb kímélésben részesül;

3. jó rakodási lehetőségeket biztosítanak;

4. kiváló fékberendezkedésük következtében erős lejtésű pályákon, utakon is használhatók;

5. a kocsirúdnak még rossz terepviszonyok mellett is könnyű, lökésmentes a játéka;

6. szálfaszállításnál is hasonló biztonságot nyújtanak és könnyű kezelhetést tesznek lehetővé;

7. gazdaságosság szempontjából és

8. alkalmazhatóság tekintetében a legmesszemenőbb követelményeket is kielégítik.

A közölt képek ékesen szóló bizonyítékai a tanulmányban lezögegett megállapításoknak.

Mi magunk is meggyőződhattünk ezeknek igazságáról, mert a legkülönbözőbb terep- és útviszonyok mellett láttuk üzemben a legkülönbözőbb kivitelben és alkalmazásban ezeket a korszerű kocsikat és nagy örömmel üdvözlünk, ha hazánkban is próbát tenne egy kísérlettel valaki.

Strele: Az erdő hatása az árvizek és hordalék keletkezésére. (Über den Einfluss des Waldes auf die Hochwasser- und Geschiebebildung.) 159—160. és 167—168. old.

Az általánosan ismert tényt: az erdőnek az árvizek keletkezését megakadályozó hatását, amelyre vonatkozólag csak általános leírások állottak rendelkezésünkre, az újabban foganatosított vizsgálatok alapján számokkal világítja meg.

Elsősorban a svájci erdőszeti kutató intézet munkája érdemel figyelmet, amelynek eredményeit *Burger* hozta nyilvánosságra a közelmúltban a legnagyobb tárgyilagossággal.

A kísérletek alapjául két egészen azonos talajjal és fekvéssel bíró terület szolgált, amelyek közül az egyik teljesen, a másik csak egyharmad résznyire van erdővel borítva.

Előbbi hosszantartó esőzések mellett is mindig körülbelül 10%-kal több vizet tart vissza, mint utóbbi. Még nagyobb a különbség természetesen erdővel nem borított terület szembeállításánál és hirtelen záporok esetén, amelyek tudvalevőleg vadpatakjárta vidékeken a legnagyobb veszélyt okozzák.

A vizsgálatok szerint például erősen letaposott legelő, trágyázott kaszáló, bokrokkal borított terület és teljes sűrűségű erdő talajának vízáteresztő képessége úgy aránylik, mint 1:14:17.5:50.

Hangsúlyozza azonban a szerző, hogy valamely vidéken nyert adatok sohasem alkalmazhatók teljes egészükben más viszo-

nyokra, hanem a helyi adottságukat mindig mérlegelni kell és a pontos adaffelvétel ritkán nélkülözhető.

A hordalék-képződésre vonatkozólag különösen az amerikai kutatók (*Duley, Miller*) folytattak kiterjedt és érdekes vizsgálatokat, amelyek során megállapították, hogy meredekebb lejtőn, egy tarra vágott területről a lemosott hordalék mennyisége pl. nyolcszorosa volt az erdősült területről elhordott földmennyiségnek. Hogy ez nemcsak a technikai károsítások szempontjából jelentős, hanem a kultúra számára alkalmas területek csökkenésével még különösebben esik a latba, nyilvánvaló és ezért teljesen igaza van *Stiny*-nek, aki már évek óta hirdeti, hogy: „*Bodenabschwemmung — eine Weltgefahr.*“

A védelmi intézkedésekre vonatkozólag szintén nagyon helyesen állapítja meg a szerző, hogy az erdősítés egyedül nem mindenkor vezet célhoz, hiszen a lemosásnak sokszor az erdő tenyészeti övéen felül eső területek is ki vannak téve, — sőt ezek a veszedelmesebb esetek — és ilyenkor nem szabad sajnálni a költséget a vadpatak-szabályozás idevonatkozó feladatainak az elvégzésénél, ha a mélyebben fekvő területeket meg akarjuk menteni.

Ahol arra mód kínálkozik, a fűvel vagy eszerjéssel való megkötés is jó szolgálatot tehet; s legtökéletesebb biztonságot természetesen a technikai vadpatak-szabályozásnak az erősítéssel való párosítása nyújtja.

Altmann: A finn erdőtípusok. (Zur finnischen Lehre von den Waldtypen.) 172—173. old.

Finnország egész erdőgazdaságának kötelezően elrendelt tudományos alapismerete az erdőtípusok tana, amely *Cajander* idevonatkozó munkájának megjelenése óta közös nevezőre hozta az erdőgazdaság, különösen pedig az erdőbecslés, erdőrendezés és erdőművelés gyakorlati teendőit és elmondhatjuk, hogy páratlan eredménnyel. Szerző azonban rávilágít, hogy ez csak a finnországi, egészen különleges geológiai, klimatikus és természeti adottságok mellett lehetséges s hogy az ott elsősorban gyakorlati célt szolgáló tannak más viszonyok között való érvényesítése annál kevésbé lehet sikeres, ninél változatosabb termőhelyi viszonyokkal van dolgunk.

Cajander iskolája azonban nagyon termékenyítőleg hatott egész Európa erdészeti tudományára és a hírneves oroszok, *Sukacev, Morosov, Krüdener* mellett, akik *Cajanderrel* egyidőben kezdték „állomány-typus“-vizsgálataikat, újabban *Konsel* (Csehország), *Paczoski* (Lengyelország) dolgoznak eredménnyel ezen a téren. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ezek az erdőgazdaság speciális céljait szolgáló vizsgálatok sokban eltérnek a botanikusok növény-szövetkezeteitől.

Grossmann: Részletek Svájc erdőgazdaságának történetéből. (Aus der Schweizerischen Forstgeschichte.) 253—261. old.

A közlemény azért érdemel figyelmet, mert egyik idegenbe szakadt hazánkfiának, dr. *Weisz* Leónak nagyszabású munkáját ismerteti, amely nem csekély mértékben járult hozzá ahhoz, hogy kartársunkat ma Svájc egyik legjelentősebb gazdaság-történeti kutatójának ismerik.

Stähelin: A kaliforniai őserdők felépítése. (Über den Aufbau der Urwälder Kaliforniens.) 261—271. old.

A beható tanulmány alapján összeállított táblázatok és grafikonok az őserdők speciális kérdésével foglalkozó kutatók részére sok érdekes adatot szolgáltatnak.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 106—108. szám.

A hetenkint háromszor megjelenő bécsi szaklap ünnepi köntösben prezentálta 28 oldal terjedelemmel a II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus alkalmából kiadott külön számát, amely első oldalain a *Kormányzó Úr Öföméltósága*, továbbá dr. *Darányi* Kálmán földművelésügyi miniszterünk, *Peter Mandorfer* Ausztria erdő- és mezőgazdaságügyi miniszterének és *Waldbott* Kelemen bárónak a kongresszus elnökének arcképét is hozza.

A nemzetközi érdeklődésre való tekintettel a közölt tanulmányok egy része angol és francia nyelven jelent meg. Így dr. *Darányi* Kálmán földművelésügyi miniszter nemesveretű francia nyelvű beköszöntőben méltatja az általa összehívott kongresszus fontosságát. (*II. Congrès International de Sylviculture. Budapest, 1936.*) míg báró *Waldbott* Kelemen „*Zweck und Ziel des II. Inter. Forstkongresses in Budapest*“ cím alatt a kongresszus céljait, feladatkörét tárgyalja széles közgazdasági perspektívával, *Locker* ny. miniszteri tanácsos az osztrák Reichsforstverein elnöke pedig az erdőgazdaság és fakereskedelem egyre szorosabbá váló kapcsolataikra mutat rá „*Die Forstwirtschaft — die Grundlage der Holzwirtschaft*“ című cikkében.

Különös örömmel láttuk, hogy a magyar erdőgazdaság vezető egyéniségeinek mennyi készséggel bocsátott bő teret rendelkezésre az internacionális kapcsolatokat nagy ügyességgel ápoló bécsi lap. Es ebben a gesztusában a személyek megbecsülésén kívül a speciális magyar kérdések iránti őszinte érdeklődést is méltányolnunk kell. Igaz, hogy általános közgazdasági szempontból ezek a magyar kérdések nem is annyira elszigetelt jelentőségűek!

Molesány Gábor miniszteri tanácsos, főosztályfőnök az Alföld fásításáról értekezik (*Über die Alföld-Aufforstung*) kellő statisztikai felszereléssel és a legégetőbb magyar erdészeti problémának olyan megvilágításával, amely a külföld előtt is érthetővé kell, hogy tegye az eddigi fáradozásokat és a hozott áldozatokat.

Nagyszalánczy Brunó francia nyelvű cikkében („*La nouvelle loi hongroise sur les forêts et leur protection*“) az új magyar erdőtörvényt ismerteti kellő részletességgel, mint a kérdésnek legalaposabb szakértője.

Biró Zoltán cikkét pedig a magyar tűzifa forgalmáról és a fagazdasági politikáról angol nyelven hozza a lap („*Fire-wood turnover. Political economy of timber*“), nyilván azzal a szándékkal, hogy az első sorban kommerciális kérdések iránt érdeklődő angol nyelvtérület olvasói arról kapjanak tájékoztatást, ami — mint hazánkban speciálisan bevált gazdaságpolitikai intézkedés — az ő figyelmüket is bizonyára legjobban fogja megragadni.

Gassner Aurélnak a Magyar Fabehozatali Intézet Rt. működéséről szóló közleménye (*Die Ungarische Holzimportintitut A.-G.*) hasznosan egészíti ki a rólunk adott ismertetések sorozatát.

A többi kisebb közlemény a nemzetközi reláció egyéb fejezeteit tárgyalja a különböző ország tudósítóinak szokásos jelentéseiben.

REVUE DES EAUX ET FORETS. 7. szám.

Hubault: A jegenyefenyő egyik ellensége. (Un ennemi du sapin.) 611—614. old.

A félszárnyúakhoz tartozó *Dreyfusia nüsslini* Börn. nevű károsító életét és elterjedését ismerteti a franciaországi jegenyefenyvesekben.

Bauby: A gomolyos ültetésnek egy gazdaságos eljárási módja. (Un procédé économique de plantation en motte.) 698—708. old.

Ahol a talajviszonyok folytán egyes fanevek csemetéinek csupasz gyökérrel a végleges helyre való kiültetése sohasem járt kielégítő sikerrel (a gyökérzetnek a levegőn való gyors kiszáradása folytán, vagy azért, mert az ültetésnél porhanyós föld hiányában a durva szemesék közt behatoló levegő volt ártalmas, stb.), ott becsomagolt gyökerű csemeték ültetésével kezdtek kísérletezni. A cserépből átiskolázott csemeték kiültetése erdősítési célokra csak azért nem alkalmazható, mert nagyon költséges. Földestől kiemelt csemete átültetése szintén drága.

Az 1930. óta folytatott kísérletek szerint a leggazdaságosabb és legeredményesebb eljárás lényege a következő: A kiemelt cse-

mete gyökérzetét porhanyós csemetekerti földdel veszik körül s az így készített gomolyt egy erős papírszelet (olesó vászonpapír) tartja össze. A papírköpennyel együtt helyezik az ilyen gomolyos csemetét végleges helyére. Bouches du Rhône départementban *Pinus Halepensis*, *Cupressus sempervirens var. horizontalis*, és *Cedrus Atlantica* fanemekkel az ily módon végzett erdősítések 99%-os sikert eredményeztek. A papírköpenybe való burkolás eleinte kézzel történt, ma már erre is alkalmas gépezetet használnak.

LA REVUE INDUSTRIELLE DE BOIS 211. sz.

Vielfaure: Erdészeti munkásosztagok és a munkanélküliség. (Les chantiers forestiers et le chômage.) 85—86. old.

A munkanélküliség enyhítése céljából a következő erdészeti munkákhoz alkalmaztak különböző foglalkozású, állástalan munkásokat: kopárok erdősítése állami területeken, erdei utak építése, nehezen megközelíthető területek feltárása, erdei nyiladékok, főként erdőégés elleni védelmet biztosító nyiladékok vágása, útszéli fásítások, pásztaék ültetése erdőégés elleni védelmet biztosító fanemekből olyan helyeken, ahol gyakori volt az erdőtüz; talajjavítási, lecsaplási, állományápolási munkálatok, tisztítások állami birtokokon. Az elért eredményekről számadatok beszélnek: 1935-ben 14 millió frankot, 1936-ban 28 milliót adtak ki a munkálatokra; állandóan átlag 6000 munkást alkalmaztak. 1935-ben 1000 km hosszban végeztek útfásításokat.

JOURNAL FORESTIER SUISSE, 7. sz.

Badoux: A diófa Svájc erdeiben. (Le noyer dans la forêt suisse.) 149—152. old.

Szerző ismerteti *Winkler Ottó svájci* erdőfelügyelőnek 1936-ban megjelent „*Der Nussbaum als Waldbaum in einigen nordalpinen Föhntälern der Ostschweiz*“ c. munkáját. Eszerint a dió, mint erdei fa kezd mind fokozottabban tért hódítani. Megfigyelések szerint Svájcban a téli nagy hideggel szemben ellentállóbbnak mutatkozott a dió-fiatalos, mint a nyári nagy forrósággal szemben. Talajigénye kicsiny.

THE EMPIRE FORESTRY JOURNAL 1. sz.

Az angol birodalmi Erdészeti Egyesület kiadásában megjelenő folyóiratnak első 150 oldalas, gyönyörű kiállítású füzetje főleg az elmúlt évben — szeptember 2-től október 7-ig — Dél-afrikában tartott birodalmi erdészeti gyűlésen elhangzott előadá-

sokat és az ott beterjesztett jelentéseket tartalmazza számos szép fénykép kíséretében.

Mint hogy a dolog természetétől kifolyólag a közelebbi részletek a magyar szakköröket kevésbé érdeklik, itt mindössze annyit kívánunk még megemlíteni, hogy *Sir Roy L. Robinson*, az angol államerdészet főnöke a kanadai erdőgazdaságról írt önálló tanulmányt (*Some further thoughts on Canadian forestry*) és *Sir Hugh Watson* a birodalom fabehozatalának statisztikáját adja közre 3 táblázatban, amelyek sok érdekes adatot tartalmaznak.

JOURNAL OF FORESTRY. 8. sz.

Garin: A haszon az erdészeti ipari üzemekben. (Profits in the forest industries.) 742—746. old.

Tanulmányának célját szerző maga is abban jelöli meg, hogy szükségesnek látja felhívni a szakkörök figyelmét arra, miszerint az erdei termékeket feldolgozó ipari üzemekről, illetőleg azok pénzügyi vonatkozásairól ezidőszert Amerikában semmiféle statisztikai feldolgozás nincsen.

Már pedig nyilvánvaló, hogy ennek hiánya nemcsak az adókiivetés helyes mértékét nehezíti meg, hanem magukra az üzemekre nézve is állandó veszedelmet jelent, mert a rentabilitásnak és tartamosságának előfeltétele a gazdasági élet hullámzásainak állandó és beható ismerete.

Eppen ezért a legsürgősebb feladatok egyikének tartja az erdészet ipari, gazdasági és pénzügyi statisztikájának mielőbbi megszervezését.

Baldwin and Shirley: Az erdészeti magellátás kérdése az Egyesült Államokban. (A forest seed program for the United States.) 766—770. old.

Európában szerzett tapasztalataik alapján szerzők saját hazájuk számára is összeállították a magellátás programját, melynek rövid kivonatát kapjuk az itt ismertetett tanulmányban.

Mindenekelőtt rámutatnak a származás kérdésének fontosságára, tekintettel arra, hogy az elmúlt évben is 222 millió esetét ültettek ki az Egyesült-Államok erdőgazdaságaiban és, — mint jogos szemrehányással hangsúlyozzák, — a legtöbb esetben a származás kérdésének figyelembe vétele nélkül. Hogy ez milyen veszedelmet jelent, mindenki előtt ismeretes és ezért elsősorban a házilag maggyűjtést és pergetést tartják bevezetendőnek.

Abban is igazat kell nekik adnunk, hogy legtöbbször a bevő felületességé az oka az idegen származású mag behozatalának és ezért tartják szükségesnek az erdészeti személyzet megfelelő

kioktatását ebben az irányban is, mert ha a vevő ragaszkodik valamilhez, (a származás igazolásához), a kereskedő rendszeren teljesíti is a kívánságát.

Intézményes segítség ebben a kérdésben azonban csakis egy állami támogatással felállított és korszerűen felszerelt központi magvizsgáló állomás lehet, amelynek feladatkörébe utalandók a gyakorlatot érdeklő összes vizsgálatokon kívül (fajazonosság, tisztaság, csiraképeség és származás) a tudományos magvizsgálat módszereinek további és minél tökéletesebb kiépítése.

Minthogy ez teljes egészében máról-holnapra mégse valósítható meg, szerzők emlékeztetnek azokra a körülményekre is, amelyeket a jelenleg még nélkülözhetetlen importmagnál az erdészetnek figyelembe kell vennie: a különböző klimaváltozatok elterjedési határait, származási helyüknek magassági fekvését és egyéb jellegzetességeiket és ezekre vonatkozólag legalább is megfelelő térképek és kézikönyvek közreadását javasolják, hogy a vevő megközelítő tájékoztatást nyerhessen a vásárolni szándékoltt mag biológiai adottságáról.

Az Európában jelenleg máris fennálló intézkedések mintájára az idegen származású maggal való visszaélések meggátlása céljából öntevékeny, ellenőrző, érdekképviselői egyesületek létrehozását ajánlják, amint erre Dánia, Sváje és Csehország is példát mutatnak.

Az ilyen intézmény nemcsak az erdőgazdaságot fogja megóvni messze kiható károsításoktól, hanem nagy mértékben nevelőleg is fog hatni a helyes eljárás propagálása által. Ez azonban a hivatalos államerdészeti szervezeteknek, a szaksajtónak is egyformán kötelessége, ami felett az erdészeti kultúra mai előrehaladottsága mellett nem lehet tovább hallgatással elsiklani.

Gray: A levegő hőmérséklete és a tűz által okozott károk közötti összefüggés. (Air temperature in relation to fire cost and damage). 779—785. old.

A nagyon érdekes tanulmányban szerző az erdőtüzek által legjobban sújtott kaliforniai kerületekből közli 30 év átlagadatait, összehasonlítva azokat 11 ottani meteorológiai állomásnak a feljegyzéseivel.

A közölt táblázatok és grafikonok igen szépen mutatják, hogy *a hőmérsékletnek az átlagos évi közép-hőmérséklettől való eltéréseivel párhuzamosan futnak, úgy az erdőtűz-okozta károk középértékétől való eltérések, mint pedig az oltási költségek emelkedése és sülyedése, ugyancsak az átlaghoz viszonyítva.*

Mc. Ardle: Az erdőtűz-megfigyelő állomások elhelyezésénél és eredményes munkájánál számbaveendő látási tényezők. (Some

visibility factors controlling the efficient location and operation of forest fire lookout stations.) 802—811. oldal.

Az amerikai erdészetnek — mint már többbizben rámutatunk, — legsúlyosabb feladata az erdőtüzek elleni védekezés.

Minden szaklapjuknak minden száma rendszeren több tanulmányt is hoz, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak.

A „*Journal*“ ez évi augusztusi füzetében is négy „erdőtüzcikket“ találunk, amelyek mind a küzdelem eredményesebbé tételét célozzák, jobban megfelelő megfigyelő berendezések leírása, illetőleg propagálása által.

Mc. Ardle tanulmánya a legjelentékenyebb közöttük és azért némileg részletesebben ismertjük az alábbiakban:

A megfigyelő állomásokat úgy kell elhelyezni, hogy az erdei tüzeket azok kezdeti stádiumában is könnyen lehessen felfedezni és így az ellenőrző szolgálat is minél kevesebb költségbe kerüljön.

Mindez azonban csak akkor érvényesíthető, ha pontosan ismerjük az ú. n. vékony *füstoszlopok láthatóságának határértékeit*.

Ezek az értékek külső fizikai körülményeknek a függvényei, amelyek közül első helyen állanak: a légköri viszonyok, a háttér milyensége, a nap állása a füstoszlophoz viszonyítva, utóbbinak a szélessége, a felhőzet mértéke és a füstoszlopnak árnyékban vagy napsütésben lévő helye.

Az ide vonatkozó külső vizsgálatokat állandó átmérőjű füstoszlopokkal végezték 1931. óta a fentebb felsorolt külső körülmények legtarkább variálása mellett.

A nyert eredményeket laboratóriumi kísérletekkel ellenőrizték az alapul vett elveknek elméleti kidolgozás útján és a statisztika által nyújtott adatok felhasználásával.

Megállapított, hogy:

1. vékony füstoszlop messzebbre látszik, ha a megfigyelő szembenáll a nappal és az utóbbi is alacsony állású.
2. Jobban látható a vékony füstoszlop sötét háttér esetén.
3. A láthatósági határértékek összefüggő görbéje gyakorlatilag többé-kevésbé teljes kört ad, amely a szabályos alaktól annál inkább tér el, minél kevésbé felhősült az égbolt és minél inkább árnyékban van a füstoszlop.
4. Ha a füstoszlop árnyékban van és a megfigyelőnek a nappal szembe kell néznie, a füstoszlop leggyakrabban nem is látható.
5. A vékony füstoszlopnak átmérőben való kisebb változása a láthatóság határértékét nem befolyásolja, viszont
6. nagyon tiszta időben a légköri viszonyok kisebb mértékű változása is erősen kihat a láthatóság mértékére.